

Innspill til Ekspertgruppen om barnehagelærerrollen

1. Lærerutdanning

Barnehagelærere er i UHR og i NRLU definert som lærere, og sorterer derfor under Nasjonalt råd for lærerutdanning. Barnehagelærere er lærere som jobber med mennesker/barn i den første fasen av livet, når barn er mest sårbare og utvikler seg veldig raskt. Profesjonen synes selv å forstå seg som lærere og pedagoger. NOKUT-rapporten om førskolelærerutdanningen fra 2010 anbefalte at også denne lærerutdanningen ble femårig (s. 101-102).

2. Styrket utdanning av barnehagelærere er viktig for å realisere kompetanseløft i barnehagesektoren som helhet

Det er viktig at ekspertgruppen behandler barnehagelærere som en profesjon der utdanning er en sentral og viktig del. Utdanning og faglig formasjon er viktig når barnehagelærerrollen skal diskuteres. Det er viktig at ekspertgruppen er seg bevisst at barnehagelærere ikke utelukkende behandles som en gruppe der det statlige minimumskrav til utdanning som per dags dato er en bachelorutdanning. Antallet barnehagelærere med barnehagefaglige masterutdanninger er i sterk vekst. Studentene ønsker og etterspør profesjonsrelevante masterutdanninger.

UHR ved NRLU har siden 2016 igjen påpekt at det er behov for flere barnehagelærere med barnehagefaglig masterutdanning, se dokumentet: *Sammen om kvalitetsutvikling og kompetanseløft for fremtidens barnehager*.

Det manglet ikke faglige begrunnelser for et slikt utdanningsløft og kvalitetsløft, men begrunnelsene var av politisk og økonomisk karakter når minister Kristin Halvorsen i sin tid sa nei til NOKUTs påpekning av at barnehagelærerutdanningen skulle bli femårig og isteden initierte en reform av bachelorutdanningen.

Barnehagelærere, er som andre lærere, en profesjon der barnehagelærere kan ha bachelor, master, PHD eller professor-kompetanse innenfor den vitenskapelige disiplin som i universitets og høyskolesektoren i Norge kalles barnehagevitenskap eller barnehagekunnskap. På samme måte som for de nye grunnskolelærerutdanningene, så må det være samsvar mellom UH-institusjonenes bachelorutdanninger, masterutdanninger og PHD program som retter seg mot læring og danning for de yngste barna. Samspillet mellom barnehagesektoren og UH-institusjonene som skal skape innovasjon i sektoren vil profitere på at flere barnehagelærere får en femårig utdanning. Det er nødvendig for å innfri forventningene til et innovativt samspill mellom praksisfeltet og forskning og utdanning. Jeg viser til produktivitetskommisjonen som skrev: «Vi må ha ny vekst som primært skapes i nye næringer – et skifte fra en ressursøkonomi til en kunnskapsøkonomi.»

<http://produktivitetskommisjonen.no/produktivitetskommisjonens-andre-rapport-fra-ressursokonomi-til-kunnskapsokonomi/> Dette gjelder også for barnehagesektoren.

3. Behov for kvalitetsheving i barnehagelærerutdanning – ikke bare omorganisering av en bachelorutdanning som plages med stor fagtrengsel

I henhold til kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning er det ikke krav om at noen med bachelorutdanning skal ha inngående kunnskap i faget, men breddekunnskap, og kravet til faglig selvstendighet er begrenset og i svært begrenset utstrekning kan man kreve av en med bachelorutdanning at vedkommende kan overføre teori og forskningsresultater på et annet område innen feltet. Denne problemstillingen mener jeg er relevant i f.eks. debatten om hva man kan forvente av kompetanse hos bachelorutdannede barnehagelærere. Kravene som samfunnet har til barnehagelæreres analytiske ferdigheter og metodisk innsikt i bruk av kartleggingsverktøy bør stå i sammenheng med hva kvalifikasjonsrammeverket sier om hhv. bachelor- og masterutdanninger.

NOKUTs anmerkninger fra 2010 om fagtrengsel, og at sektoren har gjennomgått vesentlige endringer med økt krav til kompetanse på en rekke områder er fremdeles relevante innvendinger.

4. Behov for styrket profesjonsspråk gjennom kompetanseløft

Rapporten *Sammen om kvalitetsutvikling og kompetanseløft for fremtidens barnehager* løfter også frem forskning som påpeker et manglende profesjonsfaglig språk i sektoren. Utvikling og konsolidering av et fagspråk er en del av den akademiske formasjon i utdanningsløpet, og en bachelorutdanning er et første steg i retning av å utvikle et slikt språk, men ikke nok dersom man ønsker en kvalitetsheving i sektoren som helhet. Ekspertgruppen bør når den skal drøfte barnehagelærerens rolle, ha et selvstendig og kritisk blikk på mulige begrensninger som ligger i mandatet. Særlig vil jeg anmode ekspertgruppen om å se nærmere på behovet for å styrke barnehagelærernes profesjonsspråk, som i stor grad handler om utdanning. Jeg mener at dette er viktig for å få til det som Meld.St 16 *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* skriver om hva angår at studenter skal sosialiseres inn i forskningsmiljøer som samspiller godt med praksisfeltet. Dersom KD skal lykkes i å nå målene i *Lærerutdanning 2025: Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid* så er det viktig å få styrket profesjonsspråket til barnehagelærere, som kan skje gjennom å styrke utdanningsløpet i barnehagelærerprofesjonen, slik man nå gjør for grunnskolelærere.

Jeg ønsker ekspertgruppen lykke til med viktig arbeid!

Helene Lund

UHR ved NRLU